

Ανακοίνωση για την αφρικανική πανώλη των χοίρων από τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (10/3/2020)

Το Τμήμα Υγείας Ζώων και Κτηνιατρικής Αντίληψης, Φαρμάκων και Εφαρμογών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ανακοινώνει τα εξής για την αφρικανική πανώλη των χοίρων:

Το πρώτο κρούσμα της Αφρικανικής Πανώλους των Χοίρων (ΑΠΧ) στη χώρα μας επιβεβαιώθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2020, σε **οικόσιτη εκμετάλλευση** με έδρα στην Τοπική Κοινότητα Νικόκλειας του Δήμου Βισαλτίας της Περιφερειακής Ενότητας Σερρών, «... μετά από εξέταση δειγμάτων κατοικίδιου χοίρου από το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για την ΑΠΧ». Η εστία δηλώθηκε στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ειδοποίησης ADNS και τέθηκε άμεσα σε εφαρμογή το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης για την Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων (Υ.Α. 260918/22.01.2009 - ΦΕΚ Β' 75) καθώς και το Προεδρικό Διάταγμα 37/2005 (αριθ. 321/42940/06.02.2020 εγκύκλιος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-ΥΠ.Α.Α.Τ.).

Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για **λοιμώδες, ιογενές νόσημα των άγριων και των κατοικίδιων χοίρων όλων των ηλικιών, με μεγάλη μεταδοτικότητα λόγω του ρόλου των αγριόχοιρων ως δεξαμενή του ιού** και της αντοχής αυτού στο περιβάλλον, «... που χαρακτηρίζεται από ... υψηλά ποσοστά θνησιμότητας». **Η Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων δεν μεταδίδεται σε άλλα είδη ζώων και στον άνθρωπο.** Το νόσημα είναι **υποχρεωτικής δήλωσης, με σοβαρές οικονομικές συνέπειες** λόγω της επιβολής αυστηρών μέτρων στο εμπόριο ζώντων χοίρων και χοίρειων προϊόντων, θανάτωσης και καταστροφής των ζώων στις μολυσμένες εκμεταλλεύσεις, καθαρισμού και απολύμανσης χώρων και εξοπλισμού ή καταστροφής μολυσμένων προϊόντων, ζωοτροφών, υλικών, **με επιπτώσεις στους κυνηγούς**, κ.τ.λ. Επισημαίνεται ότι είναι **δύσκολο να εκριζωθεί στις χώρες στις οποίες ενδημεί**, όπως η Αφρική, απ' όπου πέρασε στην Πορτογαλία (1957) και στην Ισπανία (1960), με την Ιβηρική Χερσόνησο να παραμένει ενδημική έως το έτος 1995, την Μάλτα, Ιταλία (Σαρδηνία, 1978, όπου ενδημεί), Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Καραϊβική (Κούβα, Αϊτή), Νότια Αμερική (Βραζιλία), Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Ρωσία, Ουκρανία, Λευκορωσία. Από τη Νότια Ρωσία το 2013 εξαπλώθηκε σε πληθυσμούς άγριων χοίρων στη Λιθουανία, Πολωνία, Λετονία, Εσθονία που αντιμετωπίζουν το νόσημα από το 2014. Στη συνέχεια μεταδόθηκε στην Ουγγαρία, Βέλγιο, Ρουμανία, Σλοβακία, Τσεχία (2017) και τέλος στη Βουλγαρία (2018) και Σερβία. Με την «**ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2020/209 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 14ης Φεβρουαρίου 2020 για ορισμένα μέτρα προστασίας σχετικά με την Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων στην Ελλάδα**» **καθορίστηκαν οι ζώνες προστασίας και επιτήρησης γύρω από το κρούσμα στην Ελλάδα ως εξής:**

- **Ζώνη Προστασίας:** Δήμος Βισαλτίας στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών.
- **Ζώνες Επιτήρησης:** Στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών: Δήμος Ηράκλειας, Δήμος Σερρών, Δήμος Αμφίπολης, Δήμος Εμμανουήλ Παππά, Δήμος Νέας Ζίχνης.

Στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης (Μ.Ε.Θ.): Δήμος Λαγκαδά, Δήμος Βόλβης. Λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης και για την αποφυγή της εξάπλωσης του νοσήματος, οι κτηνιατρικές αρχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Σερρών και Θεσσαλονίκης, αλλά και όλης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και των υπολοίπων περιοχών της Ελληνικής επικράτειας εφαρμόζουν τις ενέργειες που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία με προληπτικά, καθώς και έκτακτα μέτρα, όπως περιγράφονται αναλυτικά και σε πλήθος εγκυκλίων του ΥΠ.Α.Α.Τ.

Σε συνέχεια των δελτίων τύπου της υπηρεσίας μας, όπου αναφέρονταν τα απαιτούμενα μέτρα βιοασφάλειας για την αποτροπή της μετάδοσης του νοσήματος, υπενθυμίζεται ότι οι κάτοχοι όχι μόνον των συστηματικών εκτροφών αλλά και εκείνοι των οικόσιτων χοίρων (χοίρων που διατηρούνται σε αυλές) υποχρεούνται να λαμβάνουν κωδικό εκμετάλλευσης και ότι όλοι οι εκτρεφόμενοι χοίροι πρέπει να σημαίνονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τη σήμανση και την καταγραφή του ζωικού κεφαλαίου. Η καταγραφή της κάθε εκμετάλλευσης και η σήμανση όλων των ζώων αποτελεί υψίστης σημασίας εργαλείο, για την ταχεία και ακριβή **ιχνηλασιμότητα των χοίρων κατά τις μετακινήσεις και των προϊόντων αυτών.**

Πέρα από την ανάγκη «...της τήρησης αυστηρών μέτρων βιοασφάλειας από τους κατόχους/υπεύθυνους εμπορικών εκμεταλλεύσεων...», «**Επισημαίνεται ότι η τήρηση μέτρων βιοασφάλειας από τους κατόχους οικόσιτων χοίρων είναι ζωτικής σημασίας, προκειμένου να αποτραπεί η ενδεχόμενη επαφή των ζώων τους με μολυσμένους αγριόχοιρους ή άλλους**

χοίρους ελεύθερης βόσκησης, καθώς και η ενδεχόμενη μόλυνση των οικόσιτων χοίρων μετά από βρώση μολυσμένης ζωοτροφής ή επαφή τους με μολυσμένα υλικά, ρουχισμό, εξοπλισμό και άλλα αντικείμενα.» (υπ' αριθ. 1970/200946/06.08.2019 εγκύκλιος του ΥΠ.Α.Α.Τ.).

Υπενθυμίζεται ότι «Σε περίπτωση μη τήρησης των μέτρων αυτών ή μη δήλωσης των ζώων στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή και σήμανσης τους, **επιβάλλονται οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στο Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α` 32/11-02-2014), όπως ισχύει, ενώ εφόσον κριθεί απαραίτητο, για λόγους προστασίας της υγείας του ζωικού κεφαλαίου της χώρας, θα επιβληθούν αυστηρότερα μέτρα.**» (υπ' αριθ. 1970/200946/06.08.2019 εγκύκλιος) και σύμφωνα με τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις οικονομικών αποζημιώσεων και ενισχύσεων, που εκδίδονται σε ετήσια βάση στο πλαίσιο επιβολής κτηνιατρικών μέτρων εξυγίανσης του ζωικού κεφαλαίου, «...**δεν χορηγείται καμία μεμονωμένη αποζημίωση/ενίσχυση, όταν διαπιστώνεται ότι η ασθένεια των ζώων προκλήθηκε εσκεμμένα ή από αμέλεια του δικαιούχου, συμπεριλαμβανομένης της μη τήρησης μέτρων βιοασφάλειας.**»

Σύμφωνα με παρέκκλιση που ζητήθηκε από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων Σερρών και Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια από το ΥΠ.Α.Α.Τ., η οποία έγινε αποδεκτή από την αρμόδια Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αριθ. 705/66651/27.02.2020 εγκύκλιος του ΥΠ.Α.Α.Τ.), επιτρέπεται η έξοδος χοίρων για άμεση σφαγή από τις εκτροφές που εδρεύουν εντός των Ζωνών Επιτήρησης στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης και την Περιφερειακή Ενότητα Σερρών, αφού ολοκληρωθούν οι κλινικές/εργαστηριακές εξετάσεις που προβλέπονται και εφόσον τα αποτελέσματα αυτών το επιτρέπουν, με την έκδοση και **έγγραφης άδειας από τα Τοπικά Κέντρα Ελέγχου Ασθενείας**, πλέον των λοιπών εγγράφων που συνοδεύουν το ζώο στο σφαγείο (υγειονομικό πιστοποιητικό/άδεια διακίνησης)» (αριθ. 458/50853/13.02.2020 εγκύκλιος του ΥΠ.Α.Α.Τ.) και την εφαρμογή των απαραίτητων ενεργειών και μέτρων βιοασφάλειας για τη μεταφορά των ζώων στο σφαγείο (αριθ. 497/52513/14.02.2020 εγκύκλιος του ΥΠ.Α.Α.Τ.). Το κρέας των σφάγιων των χοίρων από τις προαναφερόμενες εκτροφές **θα φέρει ειδικό σήμα καταλληλότητας**, σχήματος ορθογωνίου παραλληλογράμμου και χρώματος λαμπρού κυανού με τη φράση «ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» και τον κωδικό έγκρισης του Σφαγείου (S ...).

Στα **ειδικά μέτρα που ισχύουν στις Ζώνες Προστασίας και Επιτήρησης** περιλαμβάνεται η υποχρεωτική δήλωση από τους κατόχους συστηματικών ή οικόσιτων εκτροφών όλων των ασθενών ή νεκρών χοίρων στα αντίστοιχα Τοπικά Κέντρα Ελέγχου της Ασθενείας, ώστε να ακολουθείται η κατάλληλη διερεύνηση και δειγματοληψία με σκοπό τον αποκλεισμό νέας εστίας Αφρικανικής Πανώλους των Χοίρων (αριθ. 587/58199/20.02.2020 εγκύκλιος του ΥΠ.Α.Α.Τ.). Στο πλαίσιο της ενεργητικής και παθητικής επιτήρησης του νοσήματος, μέχρι σήμερα, εκτός του ενός κρούσματος, τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων των δειγμάτων από θηρευθέντες ή νεκρούς αγριόχοιρους, από ζώντες χοίρους προς σφαγή ή νεκρούς χοίρους εκμεταλλεύσεων ήταν αρνητικά.

Για την αποτροπή της μετάδοσης και εξάπλωσης του νοσήματος στην Περιφέρεια και τη χώρα μας είναι απαραίτητη (αριθ. 458/50853/13.02.2020 εγκύκλιος του ΥΠ.Α.Α.Τ.):

1. **Η επαγρύπνηση** κτηνιάτρων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, κατόχων συστηματικών χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων και οικόσιτων χοίρων, κυνηγών, θηροφυλάκων και μελών συνεργείων δίωξης αγριόχοιρων, μεταφορέων και εμπόρων ζώντων χοίρων, προϊόντων χοίρειου κρέατος ή ζωοτροφών, φορέων διαχείρισης βιοτόπων, ορειβατικών συλλόγων, ομίλων πεζοπορίας, προς άμεση ενημέρωση της αρμόδιας κτηνιατρικής αρχής για οποιαδήποτε υποψία Αφρικανικής Πανώλους σε αγριόχοιρους ή εκμεταλλεύσεις χοίρων (εντατικών, ημιεκτατικών εκτροφών μαύρων χοίρων, οικόσιτων χοίρων για ιδιωτική χρήση), καθώς και των Σταθμών Συνοριακού Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ), και των τελωνείων προς ενημέρωση των ταξιδιωτών για την ορθή διαχείριση των τροφίμων που μεταφέρουν και των φορέων διαχείρισης απορριμμάτων αεροδρομίων και λιμένων, **ώστε αυτά να μη χορηγούνται ως ζωοτροφή.**
2. **Η συντονισμένη προσπάθεια** αρμόδιων φορέων, όπως π.χ. Δασαρχείων και συνεργείων δίωξης αγριόχοιρων, της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας - Θράκης και άλλων κυνηγετικών Συλλόγων, ώστε να συμβάλλουν στη σταδιακή μείωση του πληθυσμού των αγριόχοιρων και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα βιοασφάλειας κατά τη δράση τους,

Αστυνομικών Αρχών, Τροχαίας και Λιμενικού για τον έλεγχο της μεταφοράς των χοίρων και των απαραίτητων πιστοποιητικών και Συλλόγων Χοιροτρόφων, ώστε να παροτρύνουν τα μέλη τους «... να εξασφαλίζουν και να αυξάνουν την εφαρμογή των μέτρων βιοασφάλειας, σύμφωνα με τις οδηγίες της αρμόδιας κτηνιατρικής αρχής».

Εκτός της ενημέρωσης που παρέχεται για το νόσημα στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ενημερωτικό υλικό, αφίσα, δράσεις των κτηνιατρικών υπηρεσιών της Περιφέρειας και φορέων: www.pkm.gov.gr → Ενδιαφέρουν τον πολίτη → Ενημέρωση για την Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων), πλήρης ενημέρωση για το νόσημα και την εξέλιξή του, με όλη τη σχετική νομοθεσία και ενημερωτικό υλικό μπορούν να ανευρεθούν στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ.: <http://www.minagric.gr> → → Ασθένειες χοίρων → Χοίροι → Κτηνοτροφία → Αγρότης - Επιχειρηματίας **Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων, ΑΠΧ**).